

ר' חנינא בן דוסא והאבן

רבים מבני עירו של ר' חנינא בן דוסא העלו מתנות לבית המקדש. שוטט ר' חנינא ברחובות, ובכל פינה ראה אנשים המכינים את מתנותיהם: זה מכין עגלה עמוסת פירות, זה גבישי כסף וזה אריגים מעוטרים.

אמר ר' חנינא בלבו: גם אני אוהב את פורא העולם ומודה לו, גם אני רוצה להביא מתנה משלי לבית המקדש! אבל כיצד אוכל להעניק מתנה נאה וראויה? הרי איש עני אני, ואין בדי יבול משובח או חפץ יקר ערך.

ר' חנינא יוצא לחפש אבן

מה עשה? יצא אל המדבר הסמוך לעירו לחפש דבר-מה ראוי למתנה עבור בית המקדש. הלך והלך, הביט פה והתבונן שם, ולפתע צדה את עינו אבן אחת. זו הייתה אבן גדולה מאוד בעלת קימורים עדינים. אולי לכל אדם אחר הייתה האבן נראית רגילה, אולם בעיני ר' חנינא בן דוסא האבן היא פתה מכל האבנים בעולם.

ניגש אל האבן והחל לעבד אותה – לסתתה, לנקותה ולהבריקה. כשסיים הביט בה ונלבו רחב משמחה: סוף-סוף גם לי יש מתנה ראויה לבית המקדש! ואולם כשניסה לשאתה עמו לירושלים נוכח כי האבן גדולה וכבדה.

חשב לשפור פועלים שישאו על גבם את האבן. מצא ר' חנינא חמישה אנשים חזקים ושאל אותם: "תוכלו בבקשה להעלות את האבן הזאת לירושלים? הכנתי אותה מתנה לבית המקדש, ולא אוכל לסחוב אותה בעצמי."

ענו לו: "נדאי שנוכל להעביר את האבן לירושלים, תמורת תשלום של חמישים סלעים."

צודקים הפועלים, חשב ר' חנינא, כיצד יבצעו עבודה קשה כל כך ללא שכר הולם? חיפש וחיפש, אך לא מצא כסף רב כל כך. הבינו הפועלים שאין לר' חנינא בן דוסא במה לשלם, פנו והלכו להם.

חמישה באים לעזור

רָאָה הָאֱלֹהִים מִן הַשָּׁמַיִם. מִיַּד שָׁלַח לְר' תְּנִינָא חֲמִישָׁה מְלֹאכִים מְחֻפָּשִׁים לְבְנֵי אָדָם. כְּשֶׁרָאָה אוֹתָם ר' תְּנִינָא הִחְלִיט לְנִסּוֹת שׁוֹב אֶת מְזֻלוֹ. פְּנָה אֲלֵיהֶם וְשָׁאַל: "תּוֹכְלוּ בְּבִקְשָׁה לְהַעֲלוֹת אֶת הָאֲבָן לִירוּשָׁלַיִם? זֶה מִתְנַה שֶׁהִכְנַתִּי לְבַיִת הַמִּקְדָּשׁ, וְלֹא אוֹכֵל לְסַחֹב אוֹתָהּ לְשֵׁם בְּעֲצָמַי."

עָנוּ לוֹ הַחֲמִישָׁה: "נוֹכֵל לְעֻזּוֹר לָךְ לְהַעֲלוֹת אֶת הָאֲבָן לִירוּשָׁלַיִם תְּמוֹרֵת חֲמִישָׁה סֹלְעִים בְּלִבָּד, אֲךָ בְּתַנְאֵי אֶחָד – גַּם אֵתָה תִּשְׁתַּתֵּף בְּמֵאמְרֵךְ וְתִסְיַיעַ לָנוּ בְּנִשְׂאָתָה."

שָׂמַח ר' תְּנִינָא שֶׁמַּחָה גְדוּלָהּ. הִנֵּה, הָאֲנָשִׁים הַטּוֹבִים הָאֵלֶּה מוֹכְנִים לְעֻזּוֹר לוֹ תְּמוֹרֵת סְכּוּם כֶּסֶף קָטָן, סְכּוּם כֶּסֶף שֶׁאֵפִילוֹ הוּא, אָדָם עֲנִי, יוֹכֵל לְגַיֵּס. וְלֹא עוֹד אֶלְאֵהֶם מְבַקְשִׁים מִמֶּנּוּ לְתֵת יָד לְמֵאמְרֵךְ. וְדַאי שִׂישְׂמַח לְהִשְׁתַּתֵּף בְּנִשְׂאֵת הָאֲבָן!

הִצְטַרֵּף ר' תְּנִינָא לְחֻמְשַׁת הָאֲנָשִׁים, וּבְכֹחוֹת מִשׁוֹתֵפִים הָרִימוּ אֶת הָאֲבָן. וְרָאָה זֶה פְּלֵא – בְּרִגְעָה שֶׁהָרִימוּ אֶת הָאֲבָן, מִצָּאוּ אֶת עֲצָמָם בִּירוּשָׁלַיִם!

ר' תְּנִינָא לֹא הֶאֱמִין לְמְזֻלוֹ הַטּוֹב, וְרִצָּה לְשַׁלֵּם מִיַּד לְחֻמְשַׁת הָאֲנָשִׁים. הוֹצִיא אֶת הַמַּטְבְּעוֹת מִכִּיסוֹ, פְּנָה לְאַחֹר, וְהִנֵּה – נִעְלְמוּ הָאֲנָשִׁים, וְהָיוּ כְּלֵא הַיּוֹ. לֹאֵן נִעְלְמוּ הָאֲנָשִׁים הַטּוֹבִים? אִיךָ יִתְקַן שְׂאִינוֹ מוֹצֵא אוֹתָם? הוּא מוֹכְרָח לְגַמּוֹל לָהֶם עַל עֲזָרְתָם!

הַהִסְבֵּר שֶׁל חֲכָמֵי הַסְּנֵהֲדָרִין

לְאַחַר חִיפּוּשֵׁים רַבִּים נִכְנַס ר' תְּנִינָא לְלִשְׁפַת הַגְּזִיזָה שֶׁבְּבַיִת הַמִּקְדָּשׁ. בְּלִשְׁפַת הַגְּזִיזָה יָשָׁבוּ חֲבָרֵי הַסְּנֵהֲדָרִין, אֲנָשֵׁי בַיִת הַדִּין שֶׁל יִשְׂרָאֵל. חָשַׁב ר' תְּנִינָא: אוֹלַי הַחֲכָמִים הַגְּדוֹלִים הַיּוֹשְׁבִים שָׁם יוֹכְלוּ לְעֻזּוֹר?

פְּנָה ר' תְּנִינָא אֶל הַחֲכָמִים וְשָׁאַל: "הֲאִם רְאִיתֶם בְּמִקְרָה חֲמִישָׁה אֲנָשִׁים טוֹבִים, אֲנָשִׁים שֶׁעֲזָרוּ לִי לְהַבִּיא לְבַיִת הַמִּקְדָּשׁ אֲבָן גְּדוּלָה וְיִפָּה, מִתְנַה מִמֶּנִּי? כַּעַת אֲנִי רוֹצֵה לְשַׁלֵּם לָהֶם אֶת שְׂכָרָם, אֲךָ הֵם נִעְלְמוּ כְּלֵא הַיּוֹ!"

הִבִּיטוּ הַחֲכָמִים אֶל ר' תְּנִינָא בְּעֵינֵיהֶם הַגְּדוּלוֹת וְהַנְּבוֹנוֹת וְאָמְרוּ: "כִּנְרָאָה, אִישְׁנוֹ הַטּוֹב, לֹא בְּנֵי אָדָם הָיוּ הַחֲמִישָׁה שֶׁעֲזָרוּ לָךְ. מְלֹאכִים מִן הַשָּׁמַיִם הָעֵלוּ אֶת אֲבָנֶךָ לְבַיִת הַמִּקְדָּשׁ."

נִשָּׂא ר' תְּנִינָא אֶת עֵינָיו לְשָׁמַיִם וְלַחַשׁ "תּוֹדָה".